

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie **I. B.**

w sprawie odszkodowania i zadośćuczynienia,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 5 września 2024 r.

kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego i Rzecznika Praw

Obywatelskich na korzyść,

od postanowienia Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie

z dnia 27 czerwca 1995 r., sygn. akt Żo.Un. 433/93,

**uchyla zaskarżone postanowienie w pkt. 1. ponad kwotę
zasądzzonego nim odszkodowania i zadośćuczynienia oraz w tym
zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania
Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w Warszawie.**

i

UZASADNIENIE

Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie postanowieniem z 27 czerwca 1995 r., sygn. akt Żo.Un.433/93, na podstawie art. 8 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu

Państwa Polskiego, zasądził od Skarbu Państwa na rzecz I. B. kwotę 121.194,24 zł tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikającą z niesłusznego skazania wyrokiem byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 13 maja 1949 r., sygn. akt Sr 715/49, wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia uprawomocnienia się postanowienia. Postanowienie to uprawomocniło się 5 lipca 1995 r.

Kasacje od tego orzeczenia na korzyść I. B. wnieśli Prokurator Generalny oraz Rzecznik Praw Obywatelskich.

W kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego zarzucono:

„rażące i mające wpływ na orzeczenie naruszenie prawa procesowego - art. 410 k.p.k. polegające na wydaniu orzeczenia zasądzającego odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłą ze skazania wyrokiem byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 13 maja 1949 roku sygn. akt Sr 715/49 za okres 96 miesięcy pozbawienia wolności, gdy tymczasem czas rzeczywistego pozbawienia wolności I.B. wynosił 102 miesiące”.

W kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich zarzucono:

„rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, tj. art. 357 ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 1969 nr 13, poz. 96, dalej: k.p.k. z 1969 r.), polegające na zaniechaniu uwzględnienia w toku orzekania całokształtu okoliczności sprawy, ujawnionych w toku rozprawy głównej, mających istotne znaczenie dla określenia wysokości kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia, co skutkowało zasądzeniem w pkt. 1 zaskarżonego postanowienia kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia za okres 96 miesięcy pozbawienia wolności I. B. w sytuacji, gdy wydane rozstrzygnięcie, uwzględniające w całości wniosek o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia, powinno obejmować okres 102 miesięcy pozbawienia wolności”.

Podnosząc powyższe, skarżący wnieśli o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Charakter zaistniałego w sprawie uchybienia uprawniał do uwzględnienia obu kasacji w całości w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego kasacjami postanowienia Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie przyjął, że I. B., skazana na karę 15 lat pozbawienia wolności, karę tę odbywała w okresie od 20 czerwca 1948 r. do 19 grudnia 1956 r. Zdaniem tego sądu okres ten wynosił 96 miesięcy. Kwota odszkodowania, jak i zadośćuczynienia została zaś wyliczona jako iloczyn okresu pozbawienia wolności i średnich zarobków w kraju jako godziwej rekompensaty za poniesioną krzywdę. W przypadku odszkodowania kwota ta wyniosła 63.594,24 złotych i wynikała z pomnożenia kwoty 662,44 zł przez 96 miesięcy. W ten sam sposób wyliczono także wysokość zadośćuczynienia, które oszacowano na kwotę 57.600 zł, będącą iloczynem 600 zł i wskazanego okresu 96 miesięcy uwięzienia.

Tymczasem zgodnie z prawidłowym wyliczeniem okres pozbawienia wolności I. B. wyniósł nie 96 lecz 102 miesiące. Błąd ten, polegający na braku korelacji pomiędzy ustaleniami faktycznymi a rachunkowym wyliczeniem czasu pozbawienia wolności, spowodował w konsekwencji niewłaściwe i nieoparte na materiale dowodowym wyliczenie kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia. Powyższe zostało dostrzeżone i wskazane w wyroku Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2024 r., sygn. akt I KA 9/23, mocą którego uchylono wyrok zasądający zadośćuczynienie uzupełniające na rzecz syna I. B. – K. B., wskazując jednocześnie na ujawniony błąd i wystąpienie uchybienia rachunkowego, a także na możliwość korekty orzeczenia z 27 czerwca 2015 r. w trybie kasacji nadzwyczajnej.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należało oczywistą zasadność obu kasacji i wobec rażącego naruszenia przepisu art. 410 k.p.k. (uprzednio art. 357 k.p.k.) należało uchylić zaskarżony wyrok ponad kwotę zasądzoną nim odszkodowania i zadośćuczynienia, a Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie, uwzględniając powyższe rozważania, rozpozna ponownie sprawę w tym zakresie i wyda orzeczenie zgodne z prawem.

i

[PGW]

[ms]